

Juvan, Marko

Na památku Darka Dolinara (1942–2022)

Slavica litteraria. 2022, vol. 25, iss. 2, pp. 163-164

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SL2022-2-12>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.77313>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 20. 02. 2024

Version: 20230122

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Na památku Darka Dolinara (1942–2022)

Marko Juvan (Lublň)

V neděli 4. 9. 2022 zemřel v Lublani po dlouhé nemoci Darko Dolinar, slovinský literární komparatista, zasloužilý vědecký pracovník a dlouholetý vedoucí Ústavu slovinské literatury a literární vědy ZRC SAZU. Narodil se 28. 4. 1942 v chorvatské Bregani, kam jeho rodiče vyhnali okupanti. Po válce vyrůstal na Bledu a v roce 1960 maturoval na gymnáziu v slovinských Jesenicích. Zapsal se na Univerzitu v Lublani na katedru světové literatury. Nesmazatelně na něj zapůsobil kosmopolitní, výřečný, ale už nemocný Anton Ocvirk a charismatický, výrazný Dušan Pirjevec. V roce 1966 absolvoval obor komparatistika. Předtím, v akademickém roce 1963/64, studoval na univerzitě v Tübingenu jako stipendista současnou německou literaturu.

Během studentského hnutí v letech 1968–1970 pracoval Dolinar jako korektor v redakci časopisu *Problemi*, kde ve své lektorské činnosti upřednostňoval průkopnické literární a teoretické texty, ale brzy se začal věnovat vědě. V roce 1975 absolvoval magisterské studium na Filozofické fakultě Univerzity v Lublani prací o literárněhistorické metodě Franceho Kidriče. Z Pirjevceva podnětu se později ve své doktorské práci, již po dlouhé přestávce dokončil v roce 1993, zabýval hermeneutikou v literární vědě. Od roku 1971 pracoval čtyřicet let jako badatel v Ústavu slovinské literatury a literární vědy ZRC SAZU, kde patřil k předním a řídicím vědeckým pracovníkům. Od roku 1983 až do svého odchodu do důchodu v roce 2011 se jako vedoucí Ústavu slovinské literatury a literární vědy ZRC SAZU zasloužil o harmonický růst akademického kolektivu a jeho výzkumný a metodologický rozvoj. Zachovával kontinuitu oboru a zároveň pomáhal razit nové cesty. Ve svém výzkumu se zaměřil na tradiční a moderní literárněvědné metody, na překladatelství, teorii narativní prózy, literárněhistoricky zkoumal období reformace a německo-slovinské literární kontakty.

Darko Dolinar, čestný člen Slovinské společnosti pro srovnávací literaturu a emeritní člen ZRC SAZU, je autorem nebo spoluautorem téměř 500 bibliografických položek. Patří mezi ně jeho stěžejní práce o zdánlivě nesourodých metodách, které měly zásadní význam pro rozvoj oboru v 19. a 20. století. Ve své monografii *Pozitivizem v literarni vedi* (1978) osvětlil paradigma, které konstituovalo literární vědu (včetně slovinské literatury) jako vědu v jejím raném období. V roce 1991 Dolinar ve své monografii *Hermenevika in literarna veda* dále rozpracoval filozoficko-teoretické pozadí některých průlomových poznatků současné literární vědy. Nejen v těchto dvou syntetických pracích, ale i ve svých textech o dějinách slovinské literární vědy spojil neslučitelné směry pozitivismu a hermeneutiky v přístup, který je obzvláště osobitý. Interpretaci významu a metodologicko-duchovního horizontu děl slovinských badatelů od Karla Štrekelja, Franceho Kidriče, Ivana Prijatelje a Matiji Murka přes Antona Ocvirka a Dušana Pirjevce až po mladší generace doplňoval sondami do společensko-historických a biografických vlivů na jejich vědecké dráhy a institucionální

růst oboru. Darko Dolinar téměř zázračně dokončil svou poslední knihu *Slovenska literarna veda od Trubarja do druge svetovne vojne* (2018), a to po těžkém úrazu, který mu způsobil tělesné a hlasové postižení. Tato monografie je připomínkou jeho erudice a schopnosti syntézy, stejně jako jeho skryté energie a vytrvalosti.

Slovinskou literární lexikografii Dolinar obohatil o množství biografických a faktografických hesel. Při studiu překladatelství mohl své teoretické znalosti opřít o praktické zkušenosti, protože byl vynikajícím překladatelem. V šedesátých a sedmdesátých letech minulého století přiblížil slovinským čtenářům německou modernistickou prózu od Thomase Manna a Roberta Musila po Günthera Grasse, aktuálně je seznámil s klíčovým odkazem na básnický modernismus (Hugo Friedrich *Struktura moderne lirike*) a v roce 2000 dal průchod své vtipné fantazii v překladu Waltera Moerseho *13 1/2 življenj kapitana Sinjedlakca*. Ty ve třech vydáních zaujaly mladé čtenáře.

Darko Dolinar jako velkorysý, obětavý a povzbuzující předseda ústavu, mentor a dlouholetý šéfredaktor ústředního slovinského časopisu pro srovnávací literaturu *Primerjalna književnost* (1978–1997) podporoval mezinárodní integraci slovinské literární vědy. S brněnskými a pražskými kolegy (Ivo Pospíšil, Miloš Zelenka a Anna Zelenková) spolupracoval na výzkumu o úloze Matiji Murka ve vývoji slavistiky a komparatistiky, např. ve sborníku *Matija Murko v myšlenkovém kontextu evropské slavistiky* (Brno, 2005). Vydal nebo spoluvydal mj. sborníky z mezinárodních konferencí (*Brižinski spomeniki*, 1996; *Prešeren in Evropa*, 2002; o současném pojetí literárních dějin *Kako pisati literarno zgodovino danes?* 2003; *Writing literary history: selected perspectives from Central Europe*, 2006; *Primerjalna književnost v 20. stoletju in Anton Ocvirk*, 2008). V letech 1980–2001 byl redaktorem *Literárního lexikonu* (Literární leksikon), který ze 46 svazků o literární teorii, metodách, literárních žánrech a obdobích vytvořil vrcholný počín slovinské literární vědy hodný mezinárodního uznání. Později se podílel na založení edice *Studia litteraria* a na vydání jejích 23 monografií. Také jeho zásluhou Ústav slovinské literatury a literární vědy ZRC SAZU v roce 2009 převzal pod svou záštitu vědecko-kritické vydání sebraných spisů slovinských autorů (*Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev*).

Kolegyně a kolegové budou na Darka Dolinara stále vzpomínat jako na pečlivého a důkladného vědce, rozvážného, sympatického a vnímavého ředitele, živoucí encyklopedii dat a anekdot, muže asketické vytrvalosti, na skutečnou badatelskou osobnost, která se nevnucovala do popředí. Darko Dolinar nikdy okázale nezdůrazňoval své vedoucí postavení, přesto patřil jako redaktor, vedoucí Ústavu, mentor a člen výboru Společnosti pro srovnávací literaturu k nejaktivnějším ve slovinské literární vědě.

Marko Juvan, prof. dr.

Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU

Novi trg 2, 1000 Ljubljana, Slovenija

mjuvan@zrc-sazu.si

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as image or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.